

Villamos berendezések irányelvei

52. rész: A villamos szerkezetek kiválasztása és szerelése. Kábel- és vezetékrendszerek. A csatlakozási határfelületek melegedésének korlátozása

Electrical installation guide

Part 52: Selection and erection of electrical equipment. Wiring systems. Limitation of temperature rises of connecting interfaces

E nemzeti szabványt a Magyar Szabványügyi Testület a nemzeti szabványosításról szóló 1995. évi XXVIII. törvény alapján teszi közzé. A szabvány alkalmazása e törvény alapján önkéntes, kivéve, ha jogszabály kötelezően alkalmazandónak nyilvánítja.

A szabvány alkalmazása előtt győződjön meg arról, hogy nem jelent-e meg módosítása, helyesbítése, nincs-e visszavonva, továbbá hogy kötelező alkalmazását jogszabály nem rendelte-e el.

E nemzeti szabvány műszaki tartalma és szerkezete teljesen megegyezik az R064-002:1994 CENELEC Közleményével.

This Hungarian Standard is totally equivalent in technical content and fully corresponds in presentation to the CENELEC Report R064-002:1994.

Nemzeti előszó

A szabványban lévő hivatkozások magyar megfelelői:

EN 60439-1:1994	MSZ EN 60439-1:1995
EN 60439-3:1991	MSZ EN 60439-3:1995

E szabványt az MSZ 2364-520-szal együtt kell alkalmazni.

Magyar fordítás

Angol változat

Villamos berendezés irányelv
52. rész: A villamos szerkezetek kiválasztása és szerelése.
Kábel- és vezetékrendszerek.
A csatlakozási határfelületek melegedésének korlátozása

Electrical installation guide
Part 52: Selection and erection of electrical equipment.
Wiring systems.
Limitation of temperature rises of connecting interfaces

Guide pour les installations électriques
Partie 52: Choix et mise en oeuvre des
matériels électriques. Canalisations.
Limitation des échauffements dus aux
interfaces de connexion

Leitfaden für elektrische Anlagen
Teil 52: Auswahl und Errichtung von elektris-
chen Betriebsmitteln.
Kabel- und Leitungssysteme (-anlagen).
Begrenzung des Temperaturanstiegs bei
Schnittstellenanschlüssen

Ezt a CENELEC közleményt a CENELEC SC 64B, „Épületek villamos berendezései: hőhatások elleni védelem” műszaki albizottsága készítette. A CENELEC 1993.12.08-án jóváhagyta.

A CENELEC tagtestületei: Ausztria, Belgium, Dánia, Egyesült Királyság, Finnország, Franciaország, Görögország, Hollandia, Írország, Izland, Luxemburg, Németország, Norvégia, Olaszország, Portugália, Spanyolország, Svájc és Svédország nemzeti elektrotechnikai bizottságai.

CENELEC

Európai Elektrotechnikai Szabványügyi Bizottság
European Committee for Electrotechnical Standardization
Comité Européen de Normalisation Electrotechnique
Europäisches Komitee für Elektrotechnische Normung

Central Secretariat: rue de Stassart 35, B-1050 Brussels

BEVEZETÉS

A villamos berendezés tervezésekor vagy az első felülvizsgálat idején időnként megfigyelhető, hogy a csatlakozókapcsok és a vezetők határfelületeinek hőmérséklete nagyobb, mint amit a szigetelés normál üzemben el tud viselni.

Ilyen esetben óvintézkedéseket kell alkalmazni, hogy a csatlakozókapcsoknak normál üzemben elért hőmérséklete ne gyengítse a hozzájuk csatlakozó vagy azokat tartó vezetők szigetelésének hatásosságát. Lásd a HD 384.5.52-t.

VILLAMOS BERENDEZÉSEK IRÁNYELVEI

52. rész: A villamos szerkezetek kiválasztása és szerelése. Kábel- és vezetékrendszerek

52.1. Általános szempontok

52.1.1. Alkalmazási terület

Ez a műszaki közlemény irányelvként használható a villamos berendezésekhez. A csatlakozási határfelületek hőmérsékletnövekedésének a korlátozásához alkalmazható.

52.1.2. Rendelkező hivatkozások

A következő szabványok olyan előírásokat tartalmaznak, amelyek azáltal, hogy e közlemény szövege hivatkozik rájuk, e közlemény előírásaivá válnak. E közlemény kiadásának időpontjában a feltüntetett kiadások voltak érvényben. Minden szabvány időszakos felülvizsgálatra kerül, ezért kérjük az e közlemény alapján szerződő feleket, hogy vizsgálják meg az alább feltüntetett szabványok legújabb kiadása alkalmazásának a lehetőségét. A CENELEC és a CEN tagtestületei nyilvántartást vezetnek az adott időpontban érvényes szabványokról.

EN 60439-1:1994, Kisfeszültségű kapcsoló- és vezérlőberendezések. 1. rész: Típusvizsgált és részlegesen típusvizsgált berendezések (IEC 439-1:1992)

EN 60439-3:1991, Kisfeszültségű kapcsoló- és vezérlőberendezések. 3. rész: Egyedi követelmények olyan telepítésre szánt kisfeszültségű kapcsoló- és vezérlőberendezésekhez, amelyekhez szakképzetlen személyek is hozzáférhetnek. Elosztótáblák. (IEC 439-3:1990, módosítva)

HD 384.5.523:1991, Épületek villamos berendezései. 5. rész: A villamos szerkezetek kiválasztása és szerelése. 52. kötet: Kábel- és vezetékrendszerek. 523. főfejezet: Megengedhető áram (IEC 364-5-523:1983, módosítva).

HD 528 S1:1989, Extrapolációs módszer részlegesen típusvizsgált (PTTA) kisfeszültségű kapcsoló- és vezérlőberendezések melegedésének az elemzésére (IEC 890:1987)

IEC 943:1989, Irányelvek villamos szerkezetek részei, különösen csatlakozókapcsai megengedhető hőmérsékletének vagy melegedésének meghatározására.

52.2. A csatlakozókapcsok legnagyobb hőmérsékletei normál üzemi feltételek között

52.2.1. A csatlakozókapocs hőmérséklete a környezeti hőmérsékletnek és a normál üzemi melegedésnek az összege.

A termékszabványok a melegedés szokásos határértékeit meghatározott vizsgálati feltételekre adják meg, de általában nem adják meg az üzemi feltételekre vonatkozó megengedhető melegedés határértékeit. A vonatkozó szabványok ebből a szempontból az EN 60439-1, az EN 60439-3 és a HD 528.

52.2.2. A csatlakozókapcsok hőmérsékletét a villamos szerkezet normál üzemi hőleadása befolyásolja. Ez a hő a villamos szerkezet belső veszteségeinek és az esetleges környező belső vagy külső hőforrásoknak a következménye is lehet.

A csatlakozókapcsok hőmérséklete kapcsolatban van a használati módjukkal is, ami befolyásolhatja a villamos ellenállásukat és hőleadásukat.

52.2.3. A villamos szerkezetek csatlakozókapcsainak a hőmérsékletei és a vezetékek, illetve kábelek szigetelésére megengedett hőmérsékletek közötti összhangot a létesítés idején kell megfelelő elrendezéssel biztosítani.

Szakaszok	Ajánlások
52.3. Módszerek a csatlakozókapcsok üzemi hőmérsékletének vagy hatásainak a korlátozására.	Ajánlások a csatlakozókapcsok üzemi hőmérsékletének vagy hatásainak korlátozására alkalmas módszerek megválasztására. A módszer megválasztására vonatkozó alábbi ajánlások a létesítés helyi feltételeivel, a létesítés célszerűségével, a villamos szerkezet jellegével kapcsolatosak.
52.3.1. A csatlakozókapcsok hőmérsékletét a következő egy vagy több intézkedéssel lehet korlátozni:	
52.3.1.1. A burkolatok (szekrények, tokozások, vezetékcsatornák, védőcsövek) tartalmának a korlátozásával.	Amikor egyazon kapcsolótáblából nagy számú áramkör indul ki, ajánlatos a vezetékcsatornák, védőcsövek tartalmának korlátozása; ilyen esetben célszerű több vezetékcsatornát vagy védőcsövet alkalmazni.
52.3.1.2. Megfelelő térközzel a villamos szerkezetek között, a természetes szellőzés javítása céljából.	A szomszédos villamos szerkezetek közötti térköz jobb hőleadást biztosít. Célszerű a gyártó útmutatásaira hivatkozni. Ez különösen akkor ajánlott, amikor nagy számú villamos szerkezet van ugyanabban a burkolatban (szekrényben vagy tokozásban) elhelyezve.
52.3.1.3. A burkolat belsejében a hőleadó villamos szerkezetek megfelelő elrendezésével.	A hőleadó villamos szerkezetet ajánlatos olyan megfelelő módon szerelni, hogy más villamos szerkezetet annak hibátlan működésében ne zavarjon. Erre a célra más módszereket, pl. árnyékolások vagy terelőlapok közbehelyezését is lehet alkalmazni.
52.3.1.4. A szekrények, tokozások vagy helyiségek természetes vagy mesterséges szellőzésével, illetve légkondicionálásával.	Különleges felhasználások esetén, pl. porbehatolás elleni védelem céljából a villamos szerkezet mesterséges szellőztetésére lehet szükség.
52.3.1.5. A villamos szerkezet túlméretezésével, azaz nagyobb névleges áramú, így kisebb mennyiségű hőleadó villamos szerkezet használatával.	A csatlakozókapcsok hőmérsékletének a csökkentésére a villamos szerkezetet túl lehet méretezni, ha az ilyen túlméretezés a villamos szerkezetre megengedett.
52.3.1.6. Csatlakozókapcsokat tartalmazó szekrény vagy tokozás anyagának olyan megválasztásával, amely növeli a hőleadást.	
52.3.1.7. A csatlakozókapcsokban lévő vezetők szoros befogásának a fenntartásával.	Olyan elrendezést kell kialakítani, amely biztosítja a csatlakozókapcsokban lévő vezetőkre ható szorító erő fenntartását. Ez az elrendezés lehet eleve beépített (pl. rugós csatlakozók használata), de származhat a villamos berendezés felülvizsgálatára vonatkozó utasításokból is.
52.3.2. A csatlakozókapcsok normál üzemű melegeedésének a hatásait a következő egy vagy több módszerrel lehet korlátozni:	

52.3.2.1. A vezetők szigetelésének megválasztásával a feltételezett melegedés alapján.

Néhány vezetőszigetelés-típusra a TC 20 meghatározta az állandósult üzemben megengedhető hőmérsékletet:

hagyományos EPR	60 °C
normál PVC	70 °C
hőmérsékletálló PVC	90 °C
XLPE	90 °C
szilikongumi	180 °C
EVA gumi	110 °C
halogénmentes poliolefin	90 °C

A vezetők megengedett áramának a HD 384.5.523 táblázataiban megadott értékei úgy lettek kiszámítva, hogy az erek hőmérséklete ne haladja meg a szigetelés kiválasztásával meghatározott megengedett hőmérsékletet.

Az állandósult üzem fogalmába beletartozik, hogy a túlárámok fellépése nem gyakori és időtartamuk rövid, hogy károsan ne befolyásolják a szigetelés élettartamát.

52.3.2.2. Rövid vezető csatlakoztatása esetén az áram értékének megfelelő keresztmetszetenél nagyobb keresztmetszet választásával.

52.3.2.3. A vezetők szigetelésének nagyobb hőmérsékletet megengedő szigetelőcsőre cserélésével vagy a vezetőknek, kellő hosszúságban, megfelelő szigetelésű vezetékre cserélésével.

52.3.2.4. A többberű vezetékek vezetőinek a köpeny vége és a csatlakozókapocs közötti szétválasztásával, amely a vezetők szigetelésére megengedett értékre csökkenti a hőmérsékletet.

A hőre lágyuló szigetelés helyett elasztomer szigetelés használata esetén, annak nagyobb hőállóságának a kihasználása szükségessé teheti a csatlakozó villamos szerkezet túlméretezését.

A vezetők keresztmetszetének más okokból (feszültségesés, rövidzárási áramok elviselése, a zárlati hurokimpedancia csökkentése) történő növelése javítja a vezetők (vezetékek) hőállóságát.

Közbenső csatlakozókapocs elhelyezése a villamos szerkezeten kívül lehetővé teszi nagyobb keresztmetszetű vezető vagy nagyobb hőállóságú vezeték csatlakoztatását.

Nagy hőmérsékleten üzemelő villamos szerkezetek, pl. számos lámpatest vagy fűtőberendezés táplálására célszerű legalább 110 °C hőmérsékletet megengedő köpeny nélküli vezeték alkalmazása.

A szétválasztás hosszának megfelelő megválasztása alapulhat kísérleteken vagy az IEC 943 szerinti számításokon.

A nemzeti előszóban említett magyar szabványok

MSZ EN 60439-1	Kisfeszültségű kapcsoló- és vezérlőberendezések. 1. rész: Tipizált és részlegesen tipizált berendezések (IEC 439-1:1992)
MSZ EN 60439-3	Kisfeszültségű kapcsoló- és vezérlőberendezések. 3. rész: Szakképzetlen személyek által hozzáférhető kisfeszültségű kapcsoló- és vezérlőberendezések egyedi követelményei. Elosztótáblák. (IEC 439-3:1990, módosítva)

A szövegben említett európai és nemzetközi szabványok

EN 60439-1	Low voltage switchgear and controlgear assemblies. Part 1: Type-tested and partially type-tested assemblies
EN 60439-3	Low voltage switchgear and controlgear assemblies. Part 3: Particular requirements for low voltage switchgear and controlgear assemblies intended to be installed in places where unskilled persons have access for their use – Distribution boards
HD 384.5.52 S1	Electrical installations of buildings. Part 5: Selection and erection of electrical equipment. Chapter 52: Wiring systems
HD 384.5.523 S1	Electrical installations of buildings. Part 5: Selection and erection of electrical equipment. Chapter 52: Wiring systems. Section 523: Current-carrying capacities
HD 528 S1	A method of temperature-rise assessment by extrapolation for partially type-tested assemblies (PTTA) of low-voltage switchgear and controlgear
IEC 943	Guide for the specification of permissible temperature and temperature rise for parts of electrical equipment, in particular for terminals

---

A szabvánnyal kapcsolatos minden változást a Magyar Szabványügyi Testület a Szabványügyi Közlönyben hirdeti meg. A Szabványügyi Közlöny bármely hírlapkézbesítő postahivatalban, a Posta hírlapüzleteiben és a Hírlap-előfizetési és Lapellátási Irodában (HELIR) előfizethető, a Budapest, V., Bajcsy-Zsilinszky út 76. szám alatti Hírlapboltban megvásárolható. A helyesbítő, módosító indítványokat és észrevételeket megfelelő indoklással a Magyar Szabványügyi Testülethez, Budapest, IX., Üllői út 25. (levélcím: Budapest, Pf. 24. 1450, telefax: 218 5125) lehet benyújtani. A szabvány beszerezhető a Szabványboltban, Budapest, IX., Üllői út 25. (levélcím: Budapest, Pf. 24. 1450).

Kiadja: a Magyar Szabványügyi Testület.